

на труда и социалната политика (МТСП); научни работници от Икономическия институт на Българската академия на науките (ИИ на БАН), УНСС и Института за социални и синдикални изследвания на Конфедерацията на независимите синдикати в България.

Семинарът се проведе в рамките на три работни дни, като бяха представени общо 12 доклада, разпределени тематично в 6 сесии.

I сесия. Изследване на домакинските бюджети

В тази сесия беше представен доклад на тема „Бюджетите на домакинствата в България през последното десетилетие на XX век“ от д-р Богдан Богданов (началник на отдел „Статистика на домакинствата“). В доклада бяха изложени последователно основните резултати от изследването на домакинските бюджети през последните десет години (1991-2000), като по-важните от тях са следните:

1. Реалните доходи през 2000 г. намаляват спрямо 1999 с 5%, а номиналните се повишават с 4.8% при средногодишна инфлация 10.3%.

2. В ретроспекция изменението на реалните доходи през 2000 г. спрямо останалите години на изследвания период показва, че не може да се достигне нивото на нито една година от 1991 до 1995 включително. Наблюдава се позитивна тенденция на изменение през 2000 г. спрямо кризисните 1996/97 г., след което отново започва понижение спрямо 1998/99 г.

3. Намалява дялът на работната заплата в общия доход през 2000 спрямо 1991 г. Нараства абсолютно и относително дялът на социалните трансфери. Общо тези два източника на доход представляват над 60% от доходите на домакинствата. В социалните трансфери доминират доходите от пенсии.

4. Забелязва се тенденция към намаляване на доходите от домашното стопанство през последните пет години. Тази тенденция се нуждае от по-прецизно изследване по отношение на причините, които я пораждат.

5. Като цяло нараства дялът на разходите от първостепенно значение за домакинствата - храна, жилище, вода, електроенергия и горива. По отношение на дела на разходите за храна в паричния потребителски разход сравнителните данни на Евростат от 1998 г. показват, че за България е 46.5%, Чехия - 25.2%, Полша - 35.1%, Румъния - 55.3%, Латвия - 42.1%, Литва - 48.1%, Словения - 25.1%. Общо за страните от Европейския съюз дялът на този разход е около 15-16%.

6. Намалява покупателната възможност на домакинствата през прехода към пазарна икономика.

7. Разходите на домакинствата гравитират около доходите през изследвания период, като показателят за пределната склонност към консумация отразява цикличното изменение в ресурсите на домакинствата със знак плюс или минус.

8. Диференциацията на домакинствата по доход намалява за последните пет години на изследвания период. Коефициентът на Джини през 1995 г. е 0.360, а през 2000 - 0.310. За сравнение може да се отбележи, че през 1993/95 г. в Полша този коефициент е 0.28, Унгария - 0.37, Литва - 0.37, Русия - 0.48, Украйна - 0.47. За някои от развитите европейски страни данните показват, че: за Гърция, Испания, Ирландия, Португалия, Великобритания коефициентът е около 0.34 - 0.36; съответно за Белгия, Германия, Австрия и Италия - около 0.29 - 0.31; за Дания - около 0.23.

9. Съпоставянето на физиологичните норми за потребление с фактическото потребление на основни хранителни продукти показва, че българското домакинство не се храни здравословно.